

מדד עומס הטיפול (PCBI):

כלי חדש לכימות עומס טיפולי מבוסס נתוני רשומה רפואית

שרה קוית^{1,2}, נעם פרינץ², פרופ' מור סבן², פרופ' יחיאל מיכאל בר אילן², דר' רעות נחום²

1- מכבי שירותי בריאות

2- אוניברסיטת תל אביב

רקע

בעשורים האחרונים חלה עלייה משמעותית בשכיחות מחלות כרוניות וריבוי תחלואה, אשר יוצרים עומס טיפולי גבוה על מטופלים. עומס זה כולל את הזמן, המאמץ והמשאבים הנדרשים לניהול הטיפול הרפואי, והוא משפיע באופן ישיר על היענות, איכות חיים ותוצאות קליניות. למרות חשיבותו, עומס טיפולי נמדד כיום בעיקר באמצעות שאלונים מבוססי דיווח עצמי, הסובלים מהטיות זיכרון, קושי ביישום רחב וחוסר יכולת ללכוד שינויים לאורך זמן. קיים לכן צורך בכלי אובייקטיבי, דינמי ומבוסס נתונים שיאפשר מדידה רציפה של עומס טיפולי.

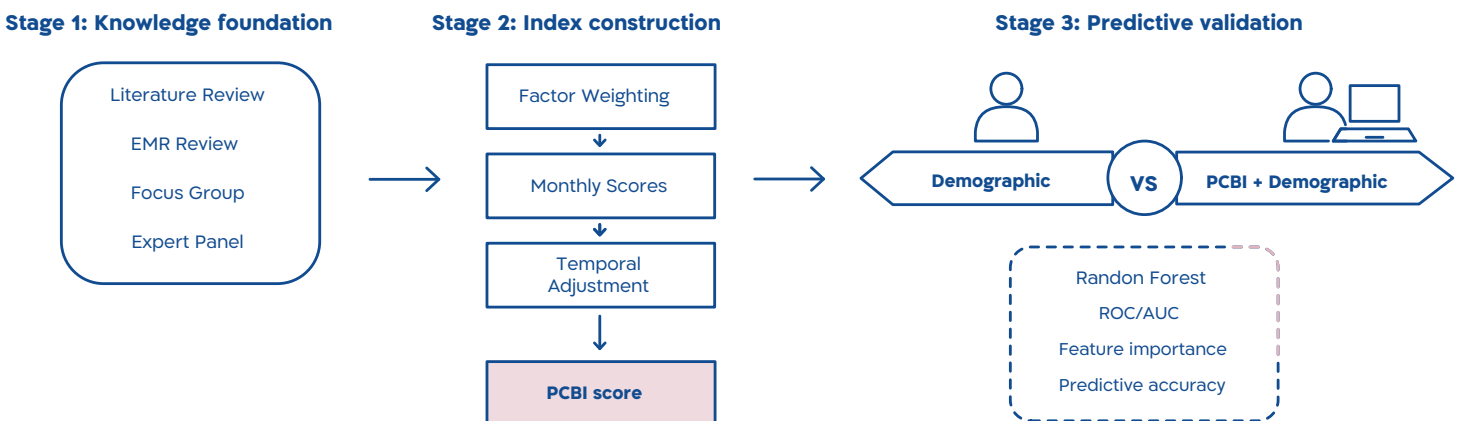
מטרת המחקר

לפתח ולתקף מדד חדש PCBI – Patient Care Burden Index המאפשר לכמת עומס טיפולי באופן אוטומטי על בסיס נתוני רשומה רפואית, תוך התייחסות הן לעומס מצטבר והן לשינויים דינמיים לאורך זמן.

שיטות

המחקר התבסס על גישה משולבת שכוללת חלק איכותני וחלק כמותי. הרכיב האיכותני כלל ראיונות וקבוצות מיקוד של מטופלים, אשר סייעו בזיהוי חוויות מרכזיות של עומס טיפולי כגון קושי לוגיסטי, עומס רגשי וחוסר בהכוונה. הרכיב הכמותי כלל ניתוח רטרופספקטיבי של נתונים כמותניים מהתיק הרפואי עבור 51,899 מטופלים עם מחלות כרוניות. בניית המדד התבססה על מיפוי פעולות רפואיות שונות והקצאת משקל לכל פעולה לפי שלושה מרכיבים: קבלת הפניה, תיאום והכנה, וביצוע. לכל מטופל חושב ציון עומס חודשי על בסיס מספר הפעולות שבוצעו ומשקלן. לצורך שיקוף שינויים לאורך זמן, נעשה שימוש בהחלקה על פני שלושה חודשים, המדגישה פעילות עדכנית תוך שמירה על רציפות.

Patient Care Burden Index (PCBI) Methodology

תוצאות

נמצא כי קיים הבדל משמעותי בין פעולות רפואיות מבחינת עומס. שירותי מרפאות חוץ ובדיקות MRI דורגו כפעולות בעלות עומס גבוה במיוחד, בעוד שיעוץ דיגנטי ובדיקות מעבדה נמצאו כבעלות עומס נמוך. המדד הצליח ללכוד דפוסים דינמיים שונים של עומס טיפולי, כגון עלייה, ירידה או עומס מתמשך, גם בקרב מטופלים עם ערך ממוצע דומה. בנוסף, שילוב המדד במודל חיזוי אשפוזים שיפר משמעותית את יכולת הניבוי, כאשר ערך ה-AUC עלה מ-0.58 במודל דמוגרפי בלבד ל-0.72 עם הוספת מדדי PCBI.

מסקנות

ה-PCBI מציע גישה חדשנית למדידת עומס טיפולי באמצעות נתונים קליניים קיימים בתיק הרפואי, ללא צורך בדיווח מצד המטופל. המדד מאפשר ניטור דינמי של עומס לאורך זמן, זיהוי מוקדם של מטופלים בסיכון, והבנה טובה יותר של מקורות העומס ברמת המערכת. בכך הוא מהווה כלי פוטנציאלי חשוב לשיפור קבלת החלטות קליניות, תכנון שירותים רפואיים ופיתוח התערבויות להפחתת עומס טיפולי.